

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órára	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegző minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Récsiben: Oppellik Alajos (Wollzeile 22)	
Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Posten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)	
Nyilvántartási díjak:	
garmond sorát után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lap

hatodik évnegyedére

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitéphetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt. Félévre 6 frt. Egy órára 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Kolozsvár, június 16. 1872.

(A) Hogy a „Magyar Polgár” „Gyors Posta” sat. gyönyörűségüket találják a ferdítésben, rágalmaszban, általában a politikai corruptió terjesztésében: azon nem csodálkozunk. Ez tartja fenn őket s a végén az ünneptartás mindenkinek természetesi joga.

De, hogy e corruptió méltelye a deák-párti(?) organumokat is oly mértékben elárasztja, mint a minőben a „Kolozsvári Közöny” egy-egy cikkében jelentkezik, azt valóban kellemetlenül vesszük tudomásul.

Legyen szives a t. olvasó végig pillantani a nevezett lap jun. 13-izsámának vezércikkén s meggyőződhetik azonnal, hogy a politikai immoralitas cynikusabb meztelenségben még a szélsőbaloldali fenetebb jelzett termékeiben is aligha jelentkezik.

K. A. a küszöbön álló képviselőválasztások alkalmából elmefuttatást kísért meg e kérdés fölött: „titkos vagy nyilvános szavazás” s hivatkozva arra, hogy Erdélyben az előbb említett volt gyakorlatban, az utóbbit kéréshetelenül elítéli. És mivel argumentál a titkos szavazás mellett? Megédemli, hogy elrettentő példa kedvéért, legfőbb érvét szóról-szóra idézzük: „a titkos szavazás mig egyfelől felhatalmaz, hogy azt mondjuk a mitőlünk kérnek, azt mutassuk, ha úgy tesz, a mit az emberek látni kívántak; más felől, biztosítást nyújt, hogy saját gondolatunkat, meggyőződésünket érvényesíthessük, igérjük szavazatunkat annak a ki kéri, de adjuk annak, a kire meggyőződésünk rendeli. Ámíthatjuk a kortest, a szavazat vadászt, de nem leszünk kénytelenek megcsalni önmagunkat.”

Ehez csakugyan felesleges a commentar. Merész arczulusapása nem csak a politikai, hanem a társadalmi morálnak is! Arczátlan hirdetése az ámtás, csalás és hazugság jogosultságának. Megveszte-

getése a jellem szeplőtlenységének s pelengerre állítása az őszinte meggyőződés nyílt és bátor bevallásának.

És ha akad a napi sajtónak ily corumpált közege, mely nem áttalja az ily eljárást nyilván védelmébe fogadni, javallani s a titkos szavazás mellett érvül fölhozni, akkor mit várhatunk az alsóbb rétegektől, melyek az irányadó szót a sajtó közegeitől nyerik? Ha ily inmorális elvek dicsőítéséig aljasulnak le a józan közvélemény, az igaz meggyőződés, a férfias szó szentségének hivatott őrei, akkor az így inspirált kortestanyák bűnhődött légkörén ki csodálkozhatik??

Részünkről a titkos szavazás mellett felhozott e botrányos érvet tartjuk legerősebbnek épen az ellen. Nem állítjuk, hogy a nyilvános szavazással nem történhetnének visszaélések, mert hiszen az emberi institutiók gyarloságai alól kivételt a végén ez sem képez. De elvitáztatatlan tény, hogy a nyilvános szavazás s illetőleg a meggyőződés nyílt és bátor bevallása sokkal férfiasabb és becsülete-sebb eljárás, mint ama nyomorult alakoskodás, melyet a ciklikiró javall. Nézetünk szerint a nyelv, a szó nem a gondolat, nem a meggyőződés gyáva elleplezésére, hanem épen az ellenkezőre adott és hivatott eszköz, és részünkről mély tisztelettel hajlunk meg a meggyőződések előtt, bármely formában jelentkezzenek, de undorral fordulunk el az álcázott farizeusok iautara, kik a nyilvánosság színe előtt mézzel kenik meg fertőzött ajkukat, hogy piszkos üzemeiket titokban annál inkább folytathassák!

Üdvezzük azért Kolozsvár városa központi választmányát, hogy a nyilvános szavazást rendelte el s bevágta ez által az ámtás, az alakoskodás és hazudozás útját. Ideje, hogy tisztába jöjjünk egymással s a két külön osztály hviel levessék álarczukat. És üdvezzük azért is, hogy e határozata által egy lépéssel közelebb vitte választó polgárságunkat az institutiók azon egyöntetűségéhez, melynek minden tekintetben létre jötte, köztünk s királyhágón-tuli testvéreink között, egyike legforróbb óhajátainknak.

A polgárság pedig emelkedett lélekkel léphet az alkotmányos élet e legfontosabb helyére: a választási terembe, hogy szabad meggyőződésétszabad polgárhoz illelőleg nyíltan bevállván, jogos befolyását érvényesítse a haza ügyeinek vezetésére. Kolozsvár városa, mint az országrész legintelligensebb városa, épen hivatva volt arra, hogy politikai meggyőződésének leplezetlen nyilvánításában tanuságot tegyen politikai és morális érettségéről s mint teljesen meg vagyunk győződve: tántoríthatlan ragaszkodásáról ahoz a zászlóhoz, melynek nyomán haladva e nemzet, a szolgaságból a szabadságra küzdte ki magát.

Mi emelt fővel járulunk a választási bizottság elé s örülünk, hogy nyíltan van módunkban bevállani, hogy vezérünk Deák Ferencz!

— A horvát országgyűlés jun. 15-én nyitott meg Zágrábban Mihalovics érsek, mint királyi biztos által; az országgyűlésre egy tegnapi távirat szerint 61 unionista és 50 nemzeti párt képviselő jelent meg. Az unionista párt egy ma tartott értekezletén készségeit fejezte ki a nemzeti párt által indítványozott fusióhoz.

— A horvát országgyűlést megnyitó királyi kézirat szövege a következő:

Mi Első Ferencz József stb.

a Horvát-, Tót- és Dalmátországek gyűlésén egybegyűlt főuraknak, országzászlósoknak és képviselőknek királyi üdvözlétünket!

Szeretett királyságaink Horvát-, Tót- és Dalmátországek gyűlésének f. é. március 29-én kelt királyi leiratunk által történt egybehívása folytán önöknek, kedvelt híveink, alkalom adatott kötelességök becsületes teljesítése által irántunk való hűségöknek, valamint hazaszere-tetőknek bizonyosságát adni.

Azon országnak fontos érdekei, melyek képviselésére önök hivatvák, nyugalmas, kitar-tó munkásságot ig ényelnek önöktől, nehogy az országok szellemis anyagi kifejlődése megakasz-tassék, s hű lakossáruk rendezetlen állapotok esélyeinek zsákmányul vettessék.

Ez okból teljes bizalommal elvárjuk hogy önök az engesztelődés szellemétől áthatva, az ország javát célzó reformokat, melyek egy ren-dezett közigazgatás és igazságszolgáltatás ér-dekében sürgősen szükségeseknek bizonyulnak, beható tanácskozás alá veendik, s ide vonatko-zó indítványait lehető gyorsan elembe ter-jesztendik.

Mindenekelőtt az 1868. I. t. c. értelmé-ben meg fogják önök nászítani a kiszabott szá-mu követeket a közös magyar országgyűlésre.

Magyar miniszteriumunk a legközelebb megnyitandó közös országgyűlés számára fontos előterjesztéseket készített, melyek közül többen szeretett királyságaink, Horvát-Tót-Dalmát-or-szágek a hozzátartozó határörvidék területén lé-tésitendő közlekedési eszközökre vonatkoznak, s így az ország anyagi jólétének emelését elő-mozdítandják.

Tanácskozásai további tárgyát az or-szágszervezés megállapítása fogja meg-pezni.

Vége határozatok lesznek hozandók, me-lyek Belovár megye bekebelezése következtében az 1868. I. t. c. 70. §-a értelmében tekintet-tel ugyanazon törvény 33. és 41 §§-aira, szük-ségesekké lettek.

Nagy és fontos mező nyílik önök tör-vényhozói tevékenysége előtt.

Önök dolga most már azt, atyai szándé-kaink lelkismeretes támogatása által tevékeny-nyé és áldáshozóvá tenni, s az önöket autonom ügyeikben törvényese megillető nagy fontossá-gu önelhatározási jogot az ország javára gya-korolni.

Midőn tehát ezennel az országgyűlést megnyitottunk nyilvánítjuk, önök iránt csá-szári és királyi kegyelmességünkkel őszintén hajlandók maradunk.

Kelt Schönbrunnban, 1872. jun. 11-én

Ferencz József, s. k.

Gr. Pejacevich s. k.
Vakanovics, s. k.

Salamon Ferencz programmja. Tordamegye alsó kerületének vá-lasztóihoz.

Uraim! Igen tisztelt polgártársak! Tor-damegye alsó választókerületének választói!

Fogadják hazafias üdvözlétemet, fogadják hálás köszönetemet azon rendkívüli s érdemem fölött kitüntető bizodalomért, melylyel egy igény-telen munkát önök közül egy tekintélyes rész oly kiváló polczra szándékozik emel-ni, melynél diszesebb egy honpolgárra nézve nines.

Engedjék meg, hogy mindenekelőtt és mindenekelőtt ezen kerület s ezen megye fő-városának igen éienk s hálás emlékezetemben levő polgáraihoz forduljak, mely város jóllete és fölvirágzása elválatlan kapcsolatban áll különben is ezen kerület emelkedésével politikai, nemzetgazdasági és társadalmi szempontból egyaránt.

Torda város szülőim és rokonaim szülő-földje. De nem csak a vérségi kapocs s ter-mészetes vonzalom sugalja nekem azon óhaj-tásokat és reményeket, melyeket eme város jó-vendője iránt táplálok, hanem a józan ész szá-mítása is.

Jelenleg is népességénél, vagyonosságánál fogva kiváló helyet foglal el, egy rang-ban M.-Vásárhelylyel az erdélyi városok közt,

még pedig nem az ország vagy a sors különös kedvezéseiből, hanem fekvésénél fogva s a maga erején.

Már Bethlen s az első Rákóczy György alatt szép virágzásnak indult. Az országos jól-lét Tordában is tükröződött ezen óvatos, min-den lépést megtanuló, a körülményeket szám-bavevő, s még a csaták percében is mindig alkudozó fejedelmek alatt. De ezen jóllet a rá-következt viharban semmivé lett országszerte, és sehol sem oly mértékben, mint már az az-előtt tekintélyes Tordán. Egy kétségkívül igen vitéz s tán elég hazafias, de a személyes nagy-ravágyásból, túrnai, várnai nem tudó, a körülmé-nyekkel alkudni nem akaró hetvenkedő vezér követése miatt megsemmisült a korábbi bölcs mérséklet minden gyümölcse, véginségre jutott Erdély, s benne rommá és hamuvá lett Ó- és Uj-Torda is. Lakosait kevés híján kiirtották vagy rabbságra hurcolták, honnan visszatérés nem volt. Azonban újra alapított meg Apaf-ly fejedelem idejében.

Torda sóánáján kívül egy, az övéhez ha-sonló szerencsétlenségnek köszönte mintegy két-száz évvel ezelőtt, hogy ismét számot tevő hely-séggé lett. A török feldulta és megszállta Nagy-Váradot, földönfutóvá lett magyar lakossága nyerte fejedelmi adományban Ó- és Uj-Torda azon telkeit a hozzájuk való külső birtokokkal együtt, melyek merőben gazdátlanul álltak. Egy-szersmind a város egész lakossága, a sóvágókat kivéve, nemessé lett. Az akkori lakosságnak a mostaninál valószínűen jóval kisebb számához mérve a városhoz tartozó földbirtok roppant ter-jedelmű volt. Baromtartásra és szántás-vetés-re volt utalva.

De hogy mindemellett már nagyon rég megszűnt a város egyéb lenni két nagy falunál, s polgáris szint öltött, az nagyon sajtáságos vonása Tordának.

azon nemesi előítélet, mintha szegény volna az embernek dolgoznia. Még a nők is rendkívüli munkásság által tűntek ki. Dicsérendő külön-b-ség az alföldi magyarsága és ezen város szin-tén tősgyökeres magyarsága közt. Még a gyer-mekek is átalánosán korán szoktak a komoly és egészséges mezei foglalkozáshoz, szigorú köte-lesség teljesítéshez. Ezen nevelés növekedé-e voltam gyermekkoromban magam is némileg. Onnan tudom. Átszállott az említett szokás fiúról-fiúra régi időkben s napjainkban kevésbé vesztet ki, mint azon a munkára nézve mos-toha időkben, mikor a dolgozók legalább is kivételes volt a nemesi osztályban. Hogy ez így volt, azt egy mostoha körülménynek kö-szönhettem a város. A fejedelem a letelepült menekültek adományleveléből kifejejtette, hogy a nemes levélhez és nagy dűlőföldekhez jobb-ágyokat is illelnek adományozni. Valószínű, hogy nem volt honnan. Azért, ha atordai nemes a termékeny föld daczára éhezni nem akart, magának, családjának s ha jobb mó-du vagy élmesebb volt, béreseinek kellett ugy aratni, mint vetni, ugy szüretelni mint kapál-ni. Sőt a mi több, a nemes Torda lakosai nem idegenkedtek még másnemű üzletektől sem. Ki-csiben ipart és kereskedést is űztek.

Igy vált a város lakossága nemesi törz-s-be oltott polgári néppé, s bajos eldönteni, vaj-jon a nemesi vagy polgári jellem okozza-e, hogy mig az alföldi magyar városok meszelt sárból meg nádódóból állanak, s a vagyonsz-polgár még templomba is bő gatyában jár, Tor-da, a magyar város, kövel, mászzsal épít s szo-roosan testhez illő, zsinoros kék posz-ó tűnteti ki a munkaedzett izmos termet ideomait s il-lik szintoly szorosan az önmunkásság elégült férfias büszkeségéhez. Annyi bizonyos, hogy e csupa külsőségnek látszó jelenség arra mutat, hogy az erdélyi városokból s jelesen Tordából előbb válhatik a nagyobb csinosodás követe-léseinek is megfélelő polgári város, mint né-mely alföldi rengeteg falukból, melyeket váro-soknak czimeznek.

Higgyjétek meg polgártársak! Torda min-den nemes levelénél, kimerithetlen sóánájánál többet ér, biztosabb záloga jövődjének a mun-kakévd, munkaképesség, mely nemzetekre és városokra nézve kimerithetlenebb forrása a gaz-dagságnak.

Városok emelkedését, csinosodását ipar és kereskedés eszközli a mai korban. Példá rá Pest, de példa Bécs is, mely kormány, udvar és aristocratia dacára egy néma Velenceze vol-na hatalmas ipar és kereskedés nélkül s mely-

ben a kormányépületek s főúri paloták csak egyes házak, míg a tulajdonképi polgári rend egész házsorok és fényes utcák. Ha nagyban így van, így van ez kisebb vidéki városokban még annál inkább, hol kormánytól e részben majd semmit, s aristokrátiától is keveset lehet várni.

Vannak, jól tudom, akadályai annak, hogy magyar városokban, s épen Tordán is, az ipar nagyobb lendületet kapjon. A lakosság viszonyaiban van a baj egyik forrása. A városnak roppant terjedelmű határa még pedig igen termékeny határa van.

A lakos elmondhatja: bőven van borom, bázám, kenyérem, szalonnám, s — erre méltán büszke volt régen is, mint függetlensége, és munkásságáért, nemcsak önmaga bizonyára. De Torda sem lehetett ment egy általános országos átváltól. A ki iparban annyira haladt, hogy akár nagy, akár kicsiny földet takarított meg, korántsem fekteti azt legelőnyire ipara tökélyesítésére vagy nagyobb terjedelművé tételére, hanem földeket, vagy ezekből haláltnabb szőlőket vásárol, mert földbirtok nélkül nem hiszi magát eléggé urnak, vagy eléggé tekintélyes polgárnak.

Másik baj az, hogy az ipar minden ágában az újabb korban folytonosan behozott újításokról iparosainak részint tudomása nincs, részint még tudványa sincs iránta, — s ezért kevéssel van előbbre a magyar ipar, mint most száz esztendeje, habár Torda némely ágban, mint például a bogyártásban, előnyt vívott magának Erdély piacain.

Mindkét rendbeli bajon nem közvetlen anyagi téren, hanem szellemi eszközökkel lehet és kell segíteni. A törvényhozás az ipartörvény által felszabadította iparunkat számos nyugzó kötelekeiből. Már maga ez szabaddá tért nyitott az eddigi túlságosan szorog iparos nevelésnek. De tett egyebet is. A népiskolai törvény által a közelelvárosodásnak hatalmas eszközzel szolgálhat. Nem nézi a törvény, minő vallásfelekezeti, vagy általában egy lekezet nélküli-e az iskola, csak minél jobban legyen az kiállítva s minél jobban tanítsanak benne.

De különösen a városokra, s azokban az iparos osztályra nézve sokkal fontosabbak a polgári iskolák, melyeknek épen oly városokban, minő a két Torda kellene virágozniok. Fekvésénél fogva a város fiatalágának nagyon könnyű volt magát eddig is képeznie. N. E. nyeden egy, Kolozsvárt három külön kollegium állott keze ügyében, s magában Tordában egy kisebb gimnázium. S az eddigieknél mily sokkal nagyobb előny a kolozsvári egyetemmel, s hivatalos pályára nem szánhatta magát. Választania kellett: vagy az alapos iskolázás merő nélkülözése vagy a rá nézve fölösleges luxusként tekintett latin klasszikai tanulmányok között.

A polgári iskolák középpályát foglalnak el a tudományos s tisztán realis szakbeli képzés közt. A szükséges általános műveltséget iparkodnak megadni, míg másfelől különös figyelem van fordítva bennük a gyakorlati üzleteknél megkívánt ismeretágra.

Midőn a országgyűlés meghozta az elemi közoktatásra vonatkozó törvényt, midőn a kormány szakértő és buzgó tanfelügyelőket bízott meg az ügy menetének ellenőrzésére, az állam megtett csaknem mindent, a mit ezen téren tehetett. Még legfőbb pénzsegélyt szakaszthatna ki; de ez, uraim, jelen viszonyaink közt, nem sokat segíthetne. Mert országunk financiából aránylag keveset lehet nagy megterhelés nélkül kiszakasztani e célra. És ha tíz- vagy huszannyi lenne is kiszakasztható, a mennyi jelenleg, azt oly szerfölött sokfelé kellene osztani a tömörkedő hiány pótlására, hogy egy-egy helyre mindenesetre kevés jutna.

Az előszámláltakon kívül a többi mind a községek buzgalmaától függ, — és különösen a városokból kell kiindulnia az üdvös mozgalmak e téren, hogy falukon is elterjedjen.

Ez volna a valódi reform, ez az, mi gyors emelkedésnek indítná a várost. Minden jól berendezett iskola-épületnek, melyet a város emel, egy pár generáció alatt díszes s talán emeletes házsorok felelnének meg; minden jó tanító, kiket elegendő mennyiségben egy Tordának könnyebb szereznie és tisztességesen ellátni, mint a faluknak, egy egészen új, tanulmányos és értelmes generációval népesítendő a községet.

Nem is kételkedem benne, hogy ha tényleg lassabban is, mint ohajtana a város minden há hátránya, mindez elő fog állani és fokozódni a gyarapodni.

A szakismeretek elterjedésével, melyeket az iskolák eszközölnek, csakhamar elenyésznek az a hátrány, mely most a kétféle üzletből járul mind az iparra, mind a gazdaságra. Mielőtt az iparos tudná, hogyan fektetheti be biztosan iparába pénzt, nem költené azt földváltásra. Mert pénz szükséges nemcsak a vállalatok kiterjesztésére, hanem a gyártmány belső értékének emelésére is, — a korszerű javításokra.

E szerint a mindenben oly üdvös munkafelosztást is kiválóan az iskoláktól várhatni.

Továbbá az iparnak oly szükséges, mint a darab kenyér, a közhitel fejlődése s megszilárdulása. Az állam, a törvényhozás e részben is hozott és hozni fog még üdvös törvényeket. De máris mily szabad tér van nyitva a banküzletnek! Takarékpénztárak hitelintézetek borítják az utóbbi néhány év óta az országot. — De még ha kétannyi támad, sem nagy üdv egyesekre, városokra és az országra nézve. A hitelezés könnyű volta csak a takarékosnak, rendtartónak haszon. A rendetlennek megöli betűje, tönkre juttatja. A polgári erények azon egyik főbbike, a józan, bár nem fukarságig menő takarékoság nélkül nem a mi, hanem az idegenek pénze fog a mi rovásunkra kamatozni, s apránként elnyelheti vagyonunkat. Egy magyari nemzeti bank felállítása is nem a baloldal kiváltságos vágya. Hol van magyar, kinek kedve vagy érdeke volna azt nem ohajtani? Idő kérdése a létesülés. — De tévedés azt binni, hogy egy ily bank már megszerzi pénzügyi függetlenségünket. Valaméddig, uraim, iparunk annyira nem emelkedik, kereskedőink s iparosaink mind a külföldi gyárak adósai ne legyenek, sőt az ország főpiacán, Pesten a tömörkedő bolt igen csekély kivétellel ne legyen mintegy a bécsi kereskedők szatmári fiókja, addig csak címét s nem valóságát fogják birni a pénzügyi függetlenségnek.

Ime, ezen részben is a polgári rend fejlődésének elsőrendű országos fontossága!

Vidéki városaink buzgalma pénzintézetek felállításában igen szükséges és dicséretes, de fölvirágzásuk, s köztük Tordáé is újra meg újra polgári magániparkodásától és jó tulajdonaitól függ első sorban.

Nem kételkedem ezen részben is a haladásban és fényes sikeren.

Fölösleges mondanom, hogy az ipar és kereskedelem korántsem zárna ki a mező gazdaság haladását, — sőt annak újabb lendületet adna. Az erdélyi birtokviszonyok rendezése s különösen a tagosítás, telekkönyv bevétele által módot ad a sikeresebb menetelre, s a nem messze fekvő kolosmonostori országos gazdasági iskola az ezen szakbeli képződésre. Az iparosság fejlődésével a gazdasági ipar sok nemének van meg bő eleme Torda határában és környékén, melyeket előre lehetetlen megjósolni; annak útjait csak a polgárok és birtokosok szakértelme, szemessége és vállalkozó szelleme fogja feltalálni, de feltalálható nem egy minden bizonynyal, csak ismeret és vállalkozó szellem kell hozzá.

A gyáripárban is csak az általános ismeret s a kitűnő szindi agyag mintegy a természet által oly változatosan kiállított vidéken még nem egy elrejtett felhasználható gyárananyag.

A mi a város emelkedésének más tényezőit illeti, a közlekedési viszonyok tekintetében sem volt mostoha a természet iránta. Az országos közlekedést korábban a Kolozsvártól délre haladó országút mozdította elő. Most vasut fogja hatványozni ezen közlekedés forgalmát.

Nem vagyok beavatra azon okokba, melyek miatt az erdélyi vasut egyik főága nem ejtette közvetlenül útjába Tordát. Nem merészkedhetem itéletet mondani részletes helyi és alapos szakismeret nélkül az általam életemben ohajtott létesülés elmaradásáról.

De egyet tudok. S ez az, hogy kissé túlzott kérdés, mintha Torda előbbi képviselőjének erőfeszítése vitatja volna ki, hogy a város vasuti szárnyvonalat kapjon. Meg vagyok győződve, hogy ha nem lesz vala is amaz oly nagy befolyással dicsekvő uraság Tordának képviselője, és minden erejét a szárnyvonal ellen fordítja vala, az még is létesül. Hiszen maga mondja, hogy mások az akkori baloldaltól meg akarták gátolni, s annak dacára is elhatározottat. Arany e részben is a kisebbség szabott volna törvényt?

(Folyt. köv.)

A másik, a mit ezen tárgybán tudok, az, hogy nem is életkérdés az már tapasztalásokban gazdag mai korunkban, vajjon a vasuti főerek állomását képezi-e egy-egy város, vagy egy szárnyvonalnak végpontját. Nagy-Körös, Fegyverháza az ország fővonalában esnek mintegy husz év óta. Cegléd pedig két vonal találkozási pontja és pihenő állomása. Mindezzel alig látszik rajtuk más változás, mint a mi talán vasut nélkül is meglett volna.

(Folyt. köv.)

BELFOLD.

Udvarhelyszék, jun. 11.

Tegnap rendkívüli biz. gyűlés tartott a kir. leirat kihirdetése végett. Orbán Balázs és Ugron Gábor — Holland és Belgium meghívott statisztikusai — megragadták az alkalmat, hogy egy sereg interpellationnak nevezett személyeskedéssel — a maguk módja szerint kéréskedjenek. Orbán B. megtámadta a törvényhatóság egyik erőlyes dulóját (hogyan is merészel ez deák-párti lenni?) s interpellálta az alkirálybirt, hogy van-e tudomása a duló által ezeltől 12—15 évvel állítólag elkövetett

mindenféle bűntényekről? Ugron Gábor megtámadta Zetelaka közönségét s annak királybirtóját (persze előbb megkísérték Zetelaka 7—800 választóját balra csábítani.) — Aztán interpelláltak azért, hogy a sz. ábrahám falusi előjárásának nem engedtetett meg a vásárhelyi balgyűlésre ment embereknek napi díjt adni a községi pénztárból, — interpelláltak a galambfalvi hegy levágatására fordított munkakerő elpazarlásaért stb. stb. Mondják, hogy ezenkívül még szándékuk volt interpellálni a holdjárásért, szárazságot, az esős időért, aztán még azért, mert Szentiványi Gy. Buci Gyuri, Geisler és Szentkirályi Árpád, quadratéjébe állván tettek a lutribá, de nem nyertek stb.

Ugron G. nekiszabadulván az interpellációknak, beleképezte magát ama képviselőházba, melybe valószínűleg soha sem fog bejutni, s vitaköznit kezdett az országgyűlési házszabályok felett — gr. Bethlen Jánossal. Álltá, hogy ő „positiv“ tudja, miszerint az interpellációkat nem szokás bejelenteni.

Ugy adta ezt a disputát mintha Bethlen J. (a ki melleleg mondván már 31 év óta képviseli Udvarhelyszéket) csak amolyan kismiska lenne ő gáborokosságával szemben. Gáborka positive tudományos aztán mindjárt meg is jegyezte gr. Bethlen, „hisz önök Orbá Balázssal azt is „positive“ tudják, hogy Holland és Belgium egy királyságot képeznek. Persze erre homéri kacaj következett a publikum részéről és — komoly mogorva férfú lón Orbán s Ugron Gáborka az ő oldalán.

Az udvarhelyi zavargás, mit a Reform s utána több lap hozott, nem volt híven közölve. A dolog így áll:

A vásárhelyi országos baloldali értekezlet egyik nagyreményű tagja Buci Gyuri, kit a M. Polgár előre bejelentett s Kassay Ignác magával is vitt, itt lakik ugyan Udvarhelyt, de sehogysem tudta kieszközölni, hogy valami czímen bejusson a választók közé. Midőn a központi választmány minisz. jóváhagyás után végleg megállapította azon elvet, hogy a vál. jogosultság interalia adóknyvecskével is lehet és kell bizonyítani: Buci et comp. elkecseregett! Elkeseredésükben természetesen ittak. Ivás közben „támadt az eszme“, hogy Lázár Mihály főispánnak macskazénét kellene adni. Mielőtt azonban jóformán kifőzték volna a dolgot, a hatóság már mindent megtudott. — Hogy történt, hogy nem, azt a vizsgálat fogja kideríteni, denique a macskazene elmaradt. E helyett azonban néhányan reárontottak egyik főispánunknak Rórá Samu lakására. Bort kértek tőle s miután ez megtagadtatott, be akartak fogatni a főispánnak épen Birónál levő kocsiába, mert mint állíták visitet akarnak tenni. — Visitet éjjel után — valószínűleg a sz.-gellérthezgyi kiszasszonyoknak! Midőn Biró S. ezen rakoncátlanság ellen tiltakozott fel-pofozták őt s a földre tiporták.

A zajra esendőrök léptek be s a tettest „pártfogásuk“ alá vették.

A pofokodó urfi Bihary Imre, telekkönyvvezető volt. Biró S. aajtaja előtt társait várta, kik között egy pár helybeli baloldali kortest s azokkal Kassay Ignác képviselő jelöltet lehet felismerni. A vizsgálat foly. Bihari mindentagad. Ha atalából azonban már fel-függesztették, és az érdekes históriának számai kezdének feltűnedezni.

Ez a Bihari most került ide. Végzett összesen 4 osztályt s ma már rendez az ország dolgaiat Buci Gyurival, levén ez utóbbi kiszolgált csepfűvő komédiás s jelenleg csizmedia. Különben:

Ha követ lesz Kassai: Minister lehet Buci.

Igy történt ez Sevilleában — Ugron Gábor hazájában.

Torda, juni. 13-án.

Az ellenzéki pártgyűlés határozatából Sz. L. a M. Polgár 132 dik számában, a Berenczei kalóz hadjárata czim alatt egy cikket szentel választóihoz, felhozván, hogy Berenczei a Nemere czimű lap mellett megjelent Tisza elleni fuvatot, levél alakban több tordai polgárnak megküldte, (mint írja olyanoknak is, kiknek nevét sem tudja.) Valóságos ezermesterség!) ez arra mutat, így folytatja, hogy a helybeli kormánypárti közegek léptek vele solidaritásba, s közös erővel iparkodnak az itt tulnyomó ellenzék soraiból proselitákat szerezni az általuk közösen lenézett polgár elem képzett tudatlansága kizsákmányolhatása iránti feltevésben. Felszólal végre, hogy elvárataik sorakozzanak a küszöbön álló képviselőválasztásnál, vértessze a mély meggyőződés, polgár erény, politikai morál pajzsával, azon zászló alatt, melyet Tisza László tisztá kézzel magasan lobogtat.

Valóban a szerencsétlenség és következtetlenség nem kis mértékével kell bírnia az ellenzék vezére Sancho-pansájának, midőn a saját pártjuk kebelében történt szakadásért a kor

mány tordai közegeit kívánja felelőssé tenni: hisz a vásárhelyi konboldogító baloldali gyűlésen meggyőződhetett, hogy bal, közép, és szélbal, nem tudván egymást capacitálni, a nagy többségnek a számban kisebb de nagyobb lármát ütő párt előtt volt kénytelen meghajolni, s mind ennek dacára feltételezni akarta, hogy higgadtan gondolkodó egyének, a polgári erény és politikai morál pajzsával vertezett elvtársait kívánta felvilágosítani, a vasutat illetőleg a vezér eljárásáról; ahoz a más pártnak semmi köze. Sz. L. ugyan igyekezik menteni Tisza eljárását, mint megjegyzi Pesten meg nem található okmányokkal s a miről ő ugyan nem tehet, hogy nem léteznek, (minő naiv megjegyzés mily hatalmas argumentum ad nomenem.)

Valóban az ellenzéki pártgyűlés nem rosszul választotta az időt ezen nyilatkozatra, mily pompás alkalom a zászlóartóra a küszöbön lévő követ- és Sancho-Pansájára nézve a polgármesteri választás: nagy szavak, kormány elleni vád, s iszonyu bombasticus stitustói dagadozó szó áramlat, mely a korlátolt fogalmu politikai morál és polgár erény pajzsával vertezett politikust a hetedik égbe emelni. Az emberi szenvedélyeket könnyű felizgatni, de valjon megtudnák e mondani? az ellenzék vezetői, hogy az alkotmány felforgatására törekvő hiúságból eredő agitatóik mire vezetnek? A 48-diki szomorú tapasztalat elég bizonyíték lehetne arra, hogy meggyőződjenek, miszerint a félre vezetett nép mily végletekig mehet.

M.-Ludas, jun. 14-kén 1872.

Az idevaló és marosbogáthi értelmiség értesülvén arról, hogy közlekedésügyi miniszter Tisza Lajos ur külön gyorsvonattal e vidéken át Maros-Vásárhelyre 11 óra 52 perczkor d. e. utazand megragadta az alkalmat, és igen számos küldöttséggel tisztelettel, megköszönvén egy utal azon közelebbiről tett intézkedését, mely szerént az indóházsal a helyiséget összekötő álló-híd felépítésére 8000 frtot folyóvá tett, és a pénzügyministeriumnál a Nagy Görögnyí állom. megalom. arányosságú, a fogantat. nyosabb árban való fa utalványoztatását kieszközölte, továbbá, hogy M.-Bogáthon 1872 július 1-től kezdődőleg egy percznyi állomást engedélyezett, közli és köszöni ily értelmű szónoklatára ő nagyméltósága igen szívélyesen válaszolt, hangsúlyozva azt, hogy reményli miszerint Tordamegye és különösen e vidék nem fogja a híd felépítéséhez szükséges hozzájárulását megvonni; mely után újból köszönetét kifejezve a figyelemért, tovább utazott.

Rövid pár hónap alatt, ez a második igen fontos és nagy figyelmet érdemlő intézkedése magos kormányunknak, mit e vidékkel szemben tett; ugyanis csak az elmúlt hónapban közöltetett velünk azon örömhír, hogy közoktatásminiszter dr. Pauler Tivadar ur kerületi tanfelügyelő m. Filep Albert urnak megrendelte, hogy itt M. Ludason egy négy osztályu felsőbb népiskola, melynek negyedik osztálya kizárólag mező gazdasággal foglalkozzék oly formán állítassék fel és az állam által segélyeztessék, hogy az első osztály még a jövő iskolai évvel megnyitathassék.

Meg van tehát ezen nagy városoktól távol eső helység és vidék számára vetve az alap, melyen haladva fejleszthet a mai és jövő idő anyagi és szellemi jólétét.

A minden időben, bármily megpróbáltatások dacára megőrzött összetartás, egyetértés, a szépen és jóban, meg nem lankadt együttes közreműködés nélkül bátran dicsékedhetik, szülte mindezeket.

Orizük e tulajdonokat kincs gyanánt továbbra is, mert az anyagi és szellemi téren, tétlenül maradni esztelenség, szegény, haladni pedig dicsőség.

Hancz Pál.

M.-Vásárhely, 1872 jun. 13-án.

A központi választmány ma délutáni ülése meglehetősen zajosan folyt le.

Belügyminiszter ur ő nagyméltósága a központi választmány felküldött jegyzőkönyveiben s magában az összeírasi munkálatban oly törvényellenességeket talált, hogy a központi választmány további működését, addig míg azokra nézve magát nem igazolja, felfüggesztette. A rendelet idézte elő az említett zajongásokat. A fővezető itt is Kovács Áron volt ki pap létre nem állította nyilvános ülésben kijelenteni, hogy őt csak szuron y o k k a l lehet onnan eltávolítani. A törvényellenességek miket a választmány elkövetett, oly ecclatások, hogy a legnagyobb mérvű tudatlanságot bizo-

nyitják és ime még orosz kik a törvényt számba sem veszik zúgolódnak a zsarnokságról beszélnek az ellen, ki a törvénynek érvényt szerezni akar.

Valóban itt midőn mindennap látja, hogy a zavargások és a polgárság közti viszaly legfőbb kovácsa éppen a város egyik lelkésze, nem tarthatjuk vissza magunkat azon kérdéstől:

Szabad-e egy lelkésznek a fennálló kormány és állami intézmények ellen vezetni híveit s nem áll-e hatalmában a felette álló egyházi kormányzatnak őt rendreutasítani s papi hivatalára visszatéríteni? Vagy tán nem akarja.

B.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, június 17-én

— A belügyminister megengedte dr. Guers E. franczia abbnak, hogy a háború folytán árvaságra jutott gyermekeknek Párisban építendő menhelye javára Magyarországon segélyadományokat gyűjthesse.

— Az oktatásügyér, itt léte alkalmával, nem csak a nyilvános tanintézeteket, hanem egy magány leánynevelődet, a La Porte Cellesineét is meglátogatta, s az intézet berendezése iránt teljes megelégedését fejezte ki.

— A muzeum és egyetem közti egyezkedés a muzeumi gyűjtemények használatairánt mint halljuk sikerre vezetett: az előleges megállapodások ma terjesztetnek a muzeumi választmány elé. Gratulálunk mind a miniszteri biztos, mind a muzeumi megbízott uraknak a tapintatosnak vezetett tárgyalások sikeréért. Holnap reméljük bővebben szólhatunk a megállapodási pontok felől.

— Kolozsmegye alsó kerületében a Deákpart s románság fúsiót csinált, s képviselőjelöltül, a kolozsvári kir. biztossághoz beosztott belügyministeri titkár Nemes Pétert állította fel. Nagyon örvendünk e kijelölésnek, mert míg ezáltal egy részről a románságnak a jobboldalhoz közeledését jelezhetjük, más részről a képviselőjelölt oly férfi, ki mind a magyar, mind a román értelmiségnek bizalmát bírva, ismeretei, modora s jelleme által méltán foglalhat helyet a képviselő testületben.

— A reformátusok helybeli főtanodájának ifjúsági zene- és énekara tegnap igen előnyösen mutatta be magát a rendkívül számos és igen díszes hallgató közönség előtt. A zene- és énekkar az udvaron felállított, nerezett színpadon díszített emelvényen működött, melyet sűrű sorokban vett körül a hallgatóság, mely a két emelet nyílt folyosóit is teljesen megtöltötte. Az előadott darabok a következők voltak: Erkel Hymnusa, a „Tannhäuser” nyitánya, Népdaok, Czigányok kara a Troubadourból, Egyveleg, Az éj Schubertől, Polka francaisi, „Torquato Tasso”-vég-hatosa és induló. Közben Bánya Géza Longfellow Lásbas óráját, Versényi Miklós Aranytól a Walesi bárdokat szavallák, sok sikerrel. Szabó Sámuel tanár pedig buzdító szavak kíséretében hirdette ki a zenekar és az önképző tagjai közt kiosztott jutalmakat: Amazok 25 frtnyi pénzjutalomban, emezek közül hatan a Ráth-féle Toldy-könyvjutalomban részesültek. A nagy közönség — melynek sorában ott láttuk dr. Mészáros Ferencz, miniszteri oszt. tanácsost, Kethely József tanfelügyelőt is, teljes megelégedéssel távozott e szép ünnepélyről. Sok sikert az ifjúság e derék működésének!

— Kereskedők vigalma. Az arany kalászatok és szavazati voksokat termő nyár dúd aratását látta az idén a vigalmaknak is. A napi hírnök számára a társas élet ha nap-pal nem is termett virágokat bőven kárpótolta érte a légszusz lampák felgyújtási ideje, midőn a tánczter pazar kezekkel alkalmazott apró és nagy lámpái és mécei teljesen eloszlatva a „mehr licht”-ért sobajtozóknak aggodalmait, tündéri fényvel vonák be az éj barna palástját. A tegnapi vigalom a hűvös idő nem éppen lágy fuvallmai dacára is egyike volt az idény leg-sikerültebb vigalmainak, nem csak szám, de fény tekintetében is. A táncz és Salamon kedv-adó burjánzó villanyzó zengése egyre élénkebb pezsgésbe hozta a jókedvű ifjúságot s bár az ég e közben felhő fátyolával mindinkább elborította a láthatárt: nem tudott felhőt vonni a rózsás ifjúság vidám kedélyére. Az alkony óráiban kezdődő vigalom csak éjfél után végződött s igen kedves nyomatok hagyott hátra nem csak a „sétakerti arena köröndjén,” de a vigadó emlékezetében is.

— Felsőfehérmegyében ugyan csak roszul állhatnak a dolgok. Tervtelen, összhangzatlan actio: ez az, minek tanubizonyosságairól értesülünk ez egykor hírhedt megyéből, mely pedig az újabb időkben sikerrel munkált neve hitelének helyre állításában. De most, a követ-választás alkalmá ismét zavart idézett elő. Ime, kadhatott egy töredék mely gr. Haller Ferenczet léptette föl; erre igen tekintélyes és tántoríthatlan deák-párti választók nyilatkoztatták ki, hogy inkább Erzsébetvároson törvényesítik választói jogukat — most pedig, e hó 15. és 16-dikáról, Brassóból és Előpatakáról keltezve, két távirat fekszik előttünk, melyek így hangzanak:

„Felsőfehérmegye belkerülete mai értekezlete egyhangulag, minden pártkülönbség nélkül, jobboldali program mellett, gr. Nemes Nándort nagy lelkesedéssel képviselőnek kijelölte.” A másik így szól: „Felsőfehérmegye belső kerületének választói deák-párti tagjai e hó 16-dikán Előpatakon Deák-párt alakítottak és a kör szervezte magát. A megalakult kör ugyan akkor általános lelkesedéssel Ráthy Lajos tanfelügyelőt léptette föl képviselőjelöltül.” Mindkét táviratot ismert hiteli kezéből vettük s így ez ellenmondás csak is a párt megosztását jelentheti. Felhívjuk magokat a nevezetteket, gr. Nemes és Ráthy, hogy a párt egyesítésére magok tartssák mulhatlan becsületbeli kötelességüknek működni s egyikök lépjen vissza. A Deák-pártnak, ha méltó akar e névre lenni, csak egy jelöltje lehet egy kerületben!

— Egy távirat jelenti, hogy Oláhfaluban Urvári Lajos a „Pesti Napló” szerkesztője egyhangulag országgyűlési képviselővé választottot tegnapelőtt. Az erdélyi részeken is tehát Deák-párti az első képviselő. Éljen!

— A földtehermentesítési alapigazgatóságtól vesszük a következő hirdetményt: Az erdélyi földtehermentesítési kötvényeknek az 1872-ik év első felére meghatározott kisor-sólása f. évi június hó 30-án délelőtt 9 órakor az országházában a felosztott kir. főkörmányszék által használt tanácsateremben nyilvánosan fog megtartani. Mi is ezennel közhírré tétetik, Az erdélyi földtehermentesítési pénzalap magyar királyi igazgatóságtól. Kolozsvárt 1872 június hó 15-én. gr. Péchy.

— Igazmondás. A Magyar Polgárutóbi számának vezércikke hosszasan magyarázgatja a románságnak, hogy miért nem lehet nekik a zsarnok Deák-párthoz csatlakozniok. Az elnyomás, igaztalanság sat. frazisok mellett egy „tényt” is hoz fel argumentumul a nevezett cikk, azt t. i. hogy ime a most felállított kolozsvári egyetemnél sincs egyetlen román tanszék is. A nagy publicista ugy látszik nem tartotta szükségesnek megismerkedni aval, a miről ír, különben látta volna a hivatalos pályázati hírdelésből, hogy a román nyelv és irodalom éppen úgy nyert egyetemi tanszéket, mint a magyar. Kérünk tehát más „tényt” a felhozott helyett, miután a ministerium kihirdette a pályázatot a román nyelv és irodalom tanszékére s arra akár Moldován Gergely ur is pályázhatik — ha t. i. megvan kellő qualificatiója.

— A civilista felemelése. A reichsrath képviselőházaának pénzügyi bizottmánya egyhangulag elfogadta a kir. háztartási költségeknek indítványozott felemelését.

— Ferdítésnek mondja a M. P. minapi hírlap, mely egy Tisza Lászlónak adandó fátylasmennetről beszélt. Mi azt mondtuk, hogy beszél a városban s ez tény; alap nélkül beszélték-e, nem tudjuk, de egy közszájon forgó hírt, mint ilyen közölni: ferdítés nem lehet. Ez esetben az is „ferdítés” lenne, hogy beszél a városban és pedig széltében, hogy a baloldali betek óta kormánytja a választókat három-négy kortestányán, hogy esküt vesz be hivatott az iránt, hogy a baloldali jelöltjeire (újabb versió szert Kossuth Lajosra és Galgóczy) szavaznak sat.

— Jóka! Mór mintegy jó hét héttel ezelőtti fölradult Bécsbe, a magyar ellenzék számára „szimpatiaikat keresni,” természetesen a bécsi újságíróknál. Végig járt, mint minket onnan értesítenek, minden szerkesztőséget, s személyes szeretetreméltóságának egész tárházat kimerítette, hogy megértesse a sátorokkal a baloldali politikát. Sikerült is volna neki, ha szeretetreméltósággal a logikát, az észszerűséget és egyéb a mi balpártunk által kevésbé becsült, de a többi Európában nem csekély fontosságu dolgot pótolni lehetne. A bécsiek szeretik a kedélyességet, de nem ám a politikában, s így Jóka! útja elvesztett szerelmi fáradtság. Az egyik szerkesztőségben Jóka! egy erős fejű politikussal került össze, ki Németországból származott Bécsbe s nagyon haragszik a porosz politikára. Ez vezércikket szókott irni s nagy figyelemmel hallgatta a magyar politikust hosszan, hosszan, mig nem végre egészen fölegedve s már már közel ahoz, hogy meghódította magát a személyes szeretetreméltóság által, mintegy hogy utolsó skrupulusa nyakát is a magyar regényíró német svádájának bárdja alá tegye, ezen kérdéssel fordult Jóka!hoz: „... de remélem, ön nem tartozott az — agyonfecsegők közé?” Általános meghökkenés. A bécsi szerkesztőség többi tagjai elszörnyedtek, Jóka! elvesztette a fonalat s csak két egymást követett idegen intervenczió után állt annyira helyre az egyensúly, hogy Jóka! innen is — ajánlhatta magát, még pedig több szerencsével mint a baloldali politikát.

— Választási naptár. A közelebbi választások ugy következnek: Jun. 17-én Vas megye, Esztergom megye és város, Hont megye, Turóc megye és Kőrömcz város. Jun. 18-án Arad város, Besztercebánya város, Fiume város, Kecskemét város. Szarvas város, Temesvár város, Arad megye, Békés megye egyik kerülete, Csanád megye, Moson megye egyik kerülete, Tormamagye Zólyom megye Junius 19-

én Buda város, Gyula-Fehérvár, Pest város, Sopron város, Krassó megye, Moson megye m.-óvári kerülete, Pozsony megye, Sopron megye, Temes megye, Torontál megye, Temes megye, Trancsén megye, Alsó-Fehérmegye egyik kerülete.

— Munkács Mihály nagy képeről, melynek „tépést készítő” a tárgya, s mely jelenleg a londoni kiállításon látható, a közeli lap tudósítja ezeket írja: „Bámulattal és tiszteletteljes borzalommal állnak e kép előtt az angol festők, mely rideg egyhangúsággal egyidejűleg vonzó és visszataszító hatású, és mely a szándékolt hatás elérésére az angolokéval ép ellenkező eszközökkel készült. Hogy itt egy hatalmas tehetség műve előtt állunk, senki sem tagadhatja. E tehetség azonban most nyilván sulyos fordulóponton áll, melyből vagy győzelmes röpttel fölfelé, vagy féktelen nyomorúságba fog alászállani. Kettő közül egyik bizonyos. A középserűség kényelmes közepútja nem tulajdona ez erőnek.”

— Muszkapénz a választásoknál. A „Debrecen”-ben, mely lap Tisza Kálmán hivatalos lapja, egy szathmarmegyei választó interpellálja Novák Gusztávot, a n.-királyi 48-as párt elnökét, kérdezvén tőle: „Igaz-e azon hír, mintha ön Szongott Jakab takarékpénztári elnöknek Tasnádra oly tartalmu levelet küldött volna, melyben az áll, hogy ön már megkapta az „orosz kormánytól” a 20 000 frtot választási czélokra, és buzdítja ön Szongottot is, hogy szorgalmazza a hasonló összeget ugyanazon forrásból, hogy azzal győzzék le mind a jobb, mind a baloldalt?”

— Tisza László a delegatiónk mellett. A mult napokban a pesti közönség biztositó banknak volt közgyűlése, melyen társulati elnök Tisza László elnökölt. Arról volt a szó, vajon a vezérigazgató a közgyűlés válasza-e önként ezt az alapszabályok előírják, vagy pedig miként azt Tisza László ur indítványozá, egy a közgyűlés által ad hoc kiküldendő szűkebb körű bizottság. Ez utóbbi mód fogadtott el szavazattöbbséggel. „Ez jogfosztás” „joglemondás” kiáltá néhány elégedetlen. „Erre felállott Tisza László ur. „Uram” kezdé — „midőn egy testület egy bizonyos aktusra az öt megillető jogokat egy saját kebléből kiküldendő szűkebb körű bizottságra delegálja, ez nem jog lemondás, hanem csak jog átruházás, a mennyiben e jogot azon testület tetleg még is gyakorolja saját választott organuma által. Szerintem e jognak teljes mérvben való gyakorlata, jogfosztásról tehát a delegatiónál szó sem lehet. E szerint a közönségi delegatiónál sem veték ellenében. Tisza L. ur adós maradt a válaszzsal.

— Toldy Ferencztől „Életem legnevezetesebb éve” cím alatt egy életrajzi munkát fog közölni a jövő negyed elején a „Fővárosi Lapok” e „negyevezetesebb év” alatt a nagy irodalmi férfi azon évet érti, melyet Czegléden töltött, melyben a magyar nyelvet tökéletesen megtanulta. Reánk nevez is legnevezetesebb éve tehát ez.

— A bécsi világkiállításra Magyarországból küldendő házi ipartárgyakhoz a kereskedelmi miniszter Romer Flórist és Xántus Jánost nevezte ki biztosoknak, k.k. még e nyár folytán megkezdik működésüket; a belügyminiszter pedig felhívta a törvényhatóságokat, miszerint a házi ipar tárgyakat, melyek a kiállításra vannak számla a törvényhatóság székhelyén gyűjtsék össze és onnan küldjék föl Pestre.

— A 19-es szám IX. Pius életében, A „Salsb. Kirchenbl.” következő összeállítását közli a 19-es szám jelentőségéről IX. Pius életében: IX. Pius pápa született 1792-ben. E négy szám összeadva 19-et tesz. Pappá szenteltetett 1819; e négy szám együtt véve 19. Pápa lett 1846-ban, összeadva tesz 19-et. Ehhez hozzátehető, hogy 19-et tesz 1873 is.

— Franciaországban még sok helyen tartják a rózsakirályi ünnepét. Június elsőfele az, melyben a kitüntetett lányokat megkoronázzák. Legrégibb keletű a Salency-i ünnep. Ott már 525-ben Szt. Medárd noyoni püspök és Salency ur rózsá koronát s 25 livre-t tűztek ki évi jutalmul a legerényesebbnek nyilvánított leány számára. A legelső rózsakirálynő Szt. Medárd kedves nővére volt s püspök bátyja koronázta meg. Azonban egész Franciaországban a nanterrei rózsakirálynő a leghíresebb. Canan, Vieux Fumé és Meziidon kerületek együtt tartják 1775 óta s a „jó emberek ünnepének” nevezik. E költőies erény jutalmak igen jó hatásuak a nép erkölcsére.

— Napoleon exceszár e nyár folytán Tepliczet és Salzburgot szándékozik meglátogatni.

KÖZGAZDASÁG.

A kolozsvári piaci-árjegyzék június 17.

(alsó ausztriai mérő középár).

Tisztabúza 7 frt 62 kr. Elegybúza 5 frt. 50 kr. Rozs 4 frt 50 kr. Árpa 3 frt 6 kr. Zab 2 frt 10 kr. Törökbuza 5 frt 42 kr. Pityóka 3 frt 22 kr. Marhabús fontja 25 kr.

A szamosújvári piaci árai június 13. alsó mérő tisztabúza, auszti. mérője, 6 ft 20 kr.

elegybúza 4 ft 80 kr., rozs 4 ft 10 kr., törökbuza — ft — kr., zab 1 ft 60 kr., széna mázsája 2 ft 20 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 14 ft. — kr. marhabús fontja 23 kr., konyhaliszt 9 kr. —

A besztercezi piaci árai június 13. auszti. mérő Búza 6 ft 80 kr., elegybúza 5 ft 40 k. rozs 4 ft 80 kr. kukorica — ft kr. Zab 1 ft 90 kr. pityóka 2 ft 9 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznósír 60 kr. Egy kupa borsó 20 kr., lencse, iczéje 28 kr. paszuly, iczéje 20 kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt Egy font marhabús 22. Egy mázsa széna 1. frt 80 kr. Egy öl tüzi a kemény 13 ft 60 kr.

A m.-vásárhelyi piaci árai jun. 13-ról, alsó auszti mérője. Tisztabúza 4 ft. 78 kr., rozs 3 ft 90 kr. Elegybúza 4 ft 18 kr. Zab. 1 ft 84 kr. Széna kötve 1 ft 80 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhabús fontja 22 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 22 kr. Paszuly kupája 18 Burgonya, mérője 2 fri — kr. Disznósír 60 kr. 76 kr.

A n.-enyedi piaci árai június 13. a. auszti. mérő tisztabúza 6 ft 50 kr. rozs 3 ft 65 k. elegybúza 4 ft 50 k. zab 2 ft 10 kr. Széna 2 ft. 40 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 frt. — kr. Marhabús fontja 20 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó mérője 20 kr., lencse 24 kr. paszuly ft 16 kr. —

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Június 14 és 5. Metaliques 100 frt 64.70 Kamat — 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 72 — 1860. Kölcsön 104. Bankrészevény 840. — Hitelintézet részvények 334.50. London 10 ft. st 111.80. Ezüst 110. — Cs. kir. arany 5.39. Napoleonor 8.94 —

Urbáni kötvények: Magyarország 82. — Temesi 80.50 Erdély 79.75. Horvátországi 84.

Felol. szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, június 15-én

Gróf Vas Miklós, birtokos Alsó-Ilondáról. Bély Gergely, fő-királybíró Vörösmartáról. Szilvási Sándor, főispán Küküllőmegyéből. Fehér Rozália, magánzó Aradról. Lészai Ferencz, kir. táblai ülnök Marosvásárhelyről. Weidnich Ignác, kereskedő Krakkóból. Brauner Károly, kereskedő Pestről. Freund József, kereskedő Pestről. Izeke József, kereskedő Erzsébetvárosról. Marosán Gyula, birtokos Tordáról. Pap Mihály, kereskedő Debrecenből. gr. Karacsai Sándor, birtokos Dobokamegyéből. König Károly, mérnök Pestről. Br. Kemény György, főispán Tordáról. Kröner Károly, mérnök Segesvárról. Bodola János, ügyvéd Marosvásárhelyről. Senker János, hivatalnok Szebenből. Simon Lajos, birtokos Szolnokmegyéből. Mezei Mihály, nagyváradit tüzoltó parancsnok. Erdélyi György, Stadtrucker Mihály, Hegedüs Lajos, Komoruyik Benedek. Ormai Géza, Kaczián Károly, Stark Antal, Hügel Ottó, Tarsoly György, Mendör György, Krugstein Albert, Moesári Ferencz, Havany Géza, Veiterlitz János, Bundina Rezső, Katinczki József nagyváradit tüzoltók. — Toronyi Mihály, birtokos Tordáról. Kobányi Pál, birtokos Szamosújvárról. Kolozsvári Albert, kereskedő Marosvásárhelyről. Udvari Sándor, birtokos Floszujvárról. Ilosvay Lajos birtokos Deésről. Floszmeister József, kereskedő Pestről. Kovács Jenő, realtanár Kassáról. Györfi Iván, Esztergomból. Horváth Ferencz, birtokos N.-Egyedről. Özv. Boldizsár Anna, Tordáról. Tontini József, vállalkozó Tirolból. Rideli Márton, birtokos Medgyestről.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. május 7-18:

Május 6-ikán a m. k.-vasut Tóvis-Megyesi vonala a forgalomnak átadtván, az egész vasutimenetrendet Felvincz Marosvárárhely és Károlyfehérvár között változás aláajótt, a gyorskocsi indulását is a vasut érkezése és indulásához kellett szabályozni, hogy minden Felvinczre érkező és onnan elinduló vasutakhoz közvetlen csatlakozás legyen. —

A gyorskocsi indinak Kolozsvárra Felvinczre naponta kétszer reggeli 3, és délután 4 órakor. —

Felvinczről Kolozsvárra reggel 4 órakor és délután 3 órakor a vasut megérkezése után. — Kolozsvárról Déésre marad a régi indulási idő reggeli 8 óra naponta.

Déésről Kolozsvárra délután 1 óra. —

1 hely ára Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza I. Coupeba 4 frt, hátulsó 3 ft. 50 kr 30 font szabad podgyázzsal. Tordáig 2 frt.

Kolozsvárról Szamosújvárra 2 ft. 40. vagy vissza. Kolozsvárról Déésig vagy vissza 3 frt 20. — 30 font szabad podgyázzsal.

*) E rovat alatt közölték az, an a saját hatóság irányában vállalt felelősséget Szerk.

**Minden betegnek erő és egészség
gyógyszer és költség nélkül:
Revalesciere du Barry
Londonból.**

Az izlésees gyógyszer Revalesciere du Barry el-
fájlolt minden betegséget, mely a gyógyászatnak ellent-
áll; minők gyomorhajók, idegajók, mellhajók, tüdő-
máj-, mirigy-, nyálkahártya-, lélekzési, hólyag-, s vese-
hajók, gümőkör, aszkör, asthma, köhögés, emésztet-
lenség, dugulás, hasmenés, álmatlanság, gyengeség,
aranyér, vízkör, láz, szédülés, vértolulás, fülzúgás, ro-
szulét és hanyás a terhesség alatt is, diabetes, melákör,
elsóványodás, csusz, köszvény. Kivonat 76,000 tanusit-
ványból, oly felgyógyulásokról, melyek a gyógyászatnak
ellenállottak.

75.972. sz. bizonyítvány.
Buda, bécsi-kapu utca febr. 28. 1872.
26 nap óta élvezem az üdvös **Revalesciere**.
Ez a természet isteni adománya az én kétségbeesett
helyzetemben csodát mivelt, a miért is egy pillanatig
sem habozok ezen tápgyógyszert az emberiség második
megváltójának nevezni. Ez egy kínos tüdő és légeső ca-
tarhusból és lélegzethányból gyógyított meg, mely eddig
minden más orvosszerek ellenállott. Ezen csod: ado-
mánya a természetnek a legnagyobb dicsőretet érdemli,
s a szenvedő emberiségnek a legjobban ajánlható.
Köller Florián,
cs. k. nyugalmazott katonai kezelő
Nagyszombat, 1869. május 10.
Sokáig szenvedtem étvágytalanságban és ebéd-
ntáni hanyásban. Az én jeles Revalesciere-chocoládéja

a hanyást végleg eltávolította és étvágyamat helyreál-
lította. Meggyőződés az én Revalesciere-jének jeles-
ségről arra indit, hogy más szenvedőknek is ajánljam.
Berger Károly
Wollein, 1869. március 1-én.
Rendkívüli szenvedő és beteg állapotban voltam
nem bírtam sem emésztet, sem aludni. Az én Reva-
lesciere du Barry által javulást találtam magamra és ké-
rek a mellette 10 frtért abból egy öt fontos szelen-
czt küldetni. Tisztelettel vagyok
Hunza Alajos.
Táplálóból levén mint a hus, a Revalesciere fel-
nötök és gyermekeknek 50 szerez árat megtakarítatja
gyógyszerekben.
Bádószelenczében fél fontos 1.50. 1 fontos
2 50, 2 fontos 4. 50, 5 fontos 10 frt, 12 fns 20 frt,

24 fns 36 frt. — Revalesciere chocoládé por-étábla-és-
alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.10, 48 és 24
4.50, porban 120 csészére 10 frt, 288 csészére 20 frt,
576 csészére 36 frt. — Kapdátó: Barry du Barry és
társánál Bécs, Wallfischgasse 8. sz. Kolozsvárt:
Blinder gyógyszerésznél. Pesten: Török, Linzben:
Haselmayer, Prágában: Fürst J. Brünzben: Eder F.,
Debreczenben: Mihailovics István gyógyszerésznél, Du-
na-Földvart: Nadhera Pálnál, Károlyváros: Brilli F.-nél,
Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhely: Fega-
rasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori Felixnél, Szé-
k-s-Fehervárott: Diehalla Györgynél, Vágnyhelyen: Cong-
legner Ignácánál, Osernovitzban: Schnirch Ignácánál,
Varasdon: dr. Halter A.-nál, Agrámban: Irgalmasok
gyógyszertárában, azonkívül a bécsi ház postai uta-
vány vagy utánvét mellett szétküldi.

Sz. 14. 1872.

(233)

(3-3)

k. v.

Hirdetmény.

Tordamegye két választó kerületében, az 1872-75 évi országgyűlési követválasztás
megkezdésétől az alsó kerületben folyó év **július 2-dik, 3-dik és 4-dik** napjai,
a felső kerületben **július-hó 3-dik, 4-dik és 5-dik** napjain kezdődőleg min-
den nap reggeli 8 órától esti 8 óráig tüzetik ki.

A megye alsó kerületében **Tordavárossában a megyeháznál.**

A felső-kerületben **Szász-Régen várossában a tanács háznál.**

A szavazatok következő sorrendben fognak bészedetni.

I. Az alsó-kerületben:

- a) folyó év július-hó 2-dik napján alsó járai, szent-lászlói, toroczkoói járások és Gyéresváros,
- b) július 3-dikán mezősegi, m.-kapusi és m.-ludasi járások,
- c) július 4-dikén Tordaváros összes szavazásra jogosult polgáraitól.

A felső-kerületben:

- a) július 3-dik napján Szász-Régenváros és v.-szentiványi járás,
- b) július 4-kén görögényi járás.
- c) július 5-kén magyarói és m. járai járások összes választó polgáraitól.

Megjegyeztetik: miszerént a megye hatóságán kívül lakó szavazó jogosultak a kifizőtt
3 nap bármelyikén szavazatukat beadhatják, valamint azok is, kik a fennebb járasaikra
nézve kifizőtt napokon nem szavaztak.

Tudomásul hozatik továbbá az is, hogy ha a szavazóknak általános többségét azok
közül, kikre a szavazás történt, egyik sem nyerné el, azon két egyén között, kik aránylag
legnagyobb szavazatot nyertek, a választási utasítás 33 §. értelmében az újszavazás, a fennit
irt sorrendben folyó év július 29-én kezdődőleg és következő napjain fog megtartatni.

Tordamegye közp. választmányának, Tordán, 1872, július 12 kén tartott üléséből.

Br. Kemény György, főispán

k. v. elnök.

Rhédiger Béla, h. jegyző.

Orvosi rendelvények, belső betegségeknek.

Udvari szállító **HOFF JÁNOS** ur központi raktárának,

Bécs, 11 Kärntnerring 11.

Wagendrüssel, febr. 21. 1872. Kérem postai utánvétellel két nagy doboz maláta-csokoládé
port küldeni Wagendrüsselbe Küffar Gottlieb bogyártó urnak.

Görkau, febr. 17. 1872. Kérek postai utánvétellel egy 5 fontos küldeményt ön kifiző maláta-
egészségi-csokoládéjából, egyik betegem számára.

Szabács, febr. 26. 1872. Kérem nekem gözhajói utánvétellel 12 palaczkot ön maláta kivonat
egészségi-söréből azonnal a levél vétele után alább jegyzett címem alatt küldeni.

Nádudvar, jan. 26. 1872. Alíró: ismételve bátor felkérni önt, hogy neki egyik betegé számára
vasúti utánvétellel az alább megnevezett készítményeket küldje meg, 13 üveg maláta kivonat egészségi-
sört, 3 font maláta egészségi-csokoládé I. minőségűt, 6 darab maláta-cukort.

Brood, febr. 19. 1872. (Szlavonia). Kérem legyen szives nekem postai utánvétellel 1 1/2 font maláta
egészségi-csokoládé Nro. II. és két csomag mell maláta-cukorkát küldeni.

Valódi HOFF-féle Maláta-készítmények egyedüli árudája Kolozsvárt Károly Gyula, Fehervárt
Csiki Kristóf, Segesvárt Teutsch J. B. Dérsen Krémer Sámuel, Gyergyó-Szt-Miklóson Lázár Antal
özege és fiainál.

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvárt

JELENTÉS és FELHÍVÁS.

Van szerencsénk a t. gazda-közönség tudomására hozni, hogy folyó évi
jég díj-szabályzatunkat kibocsátók s

az ez idei jég-üzletet megnyitottuk.

Felhívjuk ehhez képest a t. közönséget folyó évi jég-biztosításait társa-
ságunknál tenni meg.

**A Victoria előnye: mint
olesódíjak:**

káresetén azonnali intézkedés és fizetés; a kárbecslési költségek-
nek egészen a társaság által hordozása;

a biztosításoknak váltóra megtétele; az egyedül a VICTORIA által
gyakorolt társaság és községi biztosítás;

a jég-üzletnek a tűzzel annyiban összekapcsolása, a mennyiben
együttessen feladott új tűz-biztosítások díj leengedésben részesülnek sat.

az erdélyi közönség előtt országszerte ismeretese, s bővebb ajánl-
gatást nem igényelnek. Azért itt csak annyi legyen különösen kiemelve, hogy

az idej jégbiztosítási díjak, daczára a tavalyi tömeges és országos jég-
veréseknek, lejjebb szállítottak, hogy

a megállapított díjak 10%-a leengedtetik, és hogy

a VICTORIA az, mely évek óta már **Erdélyben a legtöbb
jégkárt fizeti,** s nevezetesen tavaly többet fizetett, mint az Erdély-
ben működő kilencz biztosító társaság összesen.

Közelebbi tájékozással, egyéb kedvezmények iránti felvilágosítással szol-
gálnak a vidéki ügynökségek, felügyelők és helyben

a VICTORIA

biztosító társaság Vezérügynöksége Kolozsvárt

Wagner.

Szász.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Mai számunkhoz félyv hirdetés van csatolva.

A Liebig-féle Kumys kivonatot
a bécsi egészségügy hatóság által gyógyszerül elismert és a krakkói tudós társaság által kiválólag ajánlt
e szert a legelső rangu orvosi facultások egybehangzó véleménye szerint az első-hely illet meg minden
eddig a tüdőkört ellen ismert és alkalmazott szerek sorában. — Gyorsan és biztosan gyógyítja a **tüdő-
vérszt** (a legelőhaladottabb stadiumba), a **gümőkört** (ismertető jelei: vérhanyás, mell- és lélekzet-
hiány); **gyomor**, **bél- és bronchial catarrhust**, **Anémie-t** (vérszegénység) tartós bete-
gesedés és a mercurium hosszas használata következtében; **Chlorosis t.** (sápkör); **Asthma t. Sor-
vadást**, **Hátgerinczsorvadást**, **Hysteriat** és **Idégyengeséget**.
Üvege 1 frt. 6. ért. Dobozok 4-től bárhány üvegig.
A szállítás történet a **Kumys gyógyintézet** központi raktára által
Wien, Mariahilferstrasse 36. Bern (S. Friedl jun.)
N. B. Eddig eredménytelenül orvoszerekkel gyógyított betegek teljes bizalommal tegyenek egy
utolsó kísérletet a Liebig-féle kivonattal.

**Legujabban megjelentek
és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:**

Párisi titkok.

Irta Sue Jenő. Francziából. I.—V. kötet.

Egy-egy kötet ára **80 kr.**

Birtokrendezési eljárás az ország erdélyi részében.

Hivatalos kiadás.

Ára **40 kr.**

A néptanítók nyugdíjazása,

özvegyek és árvák gyámolítása külföldön és hazánkban. **Irta Molnár**

Aladár Ára **1 frt 40 kr.**

Magyar népköltési gyűjtemény.

Uj folyam. A Kisfaludy-társaság megbízásából szerk. és kiadják.

Arany László és Gyulai Pál. 2 kötet. Ára **6 frt.**

A Z U R A K.

Regény. **Irta Tolnay Lajos.** Ára **1 frt.**

Elmélkedések,

Magyarország pénzügyi viszonyai, különösen pedig állambevételei
és adó-rendszere felett. Ára **80 kr.**

Magyarhon edényes növényeinek fűvészeti kézikönyve.

Irta Hazslinszky Frigyes. Ára **2 frt 80 kr.**

Költészettan.

Tanodai és magánhasználatra. **Irta Torkos László.**

2-dik teljesen átdolgozott kiadás. Ára **1 frt.**

Az egyetlen tudományról.

A nőképző-egylet estélyén, olvasta Gréguss Ágost. Ára **30 kr.**

Eva leányai.

Houssaye Arsén franczia regénye után. Ára **1 frt 20 kr.**

L'amant de la morte.

Roman inédit. Par Ludovic Pichon. Ára **1 frt 80 kr.**

La mariée de Fontenay-aux-Roses.

Roman inédit. Par Ch. Paul de Kock. Ára **1 frt 80 kr.**

Julia de Tricoeur.

Par Octave Feuillet de l'Académie française. Ára **2 frt 10 kr.**

Un fils naturel.

Par la Comtesse Dash. Ára **2 frt 10 kr.**

Souvenirs personnels d'émentes et de révolutions.

Par Amédée Achard. Ára **2 frt 10 kr.**

Le dernier des Napoléon.

Deuxième édition. Paris 1872.

E nagy feszültséggel várt munkának szerzőjéül eleinte **Kératry** gróf, ké-
sőbb **Beust** lett említve. Bár ki legyen is a szerző, rendkívüli talentumot fejt ki
az annyira fontos kérdések tárgyalásában, melyek ma, Franciaország jövőjére nézt,
az egész világot foglalkoztatják. Leleplezései egy oly egyéniséget árulnak el, ki a
Napoleon-féle politika minden változatainál, nevezetesen a szerencsétlen Miksa, me-
xicoi császár tragédiájának inscenizálásánál is élesen szemlélő szerepét a színpalak
megett játszta. Ára **3 frt 17 kr.**

La fille du marquis.

Par Alexandre Dumas. 2 kötet. Ára **1 frt 90 kr.**

Az erdélyi részek

tiszti czimtára

1872-dik évre.

Kiadja K. Papp Miklós.

Ára 30 kr.